

GEO Certified[®]

GEO Certified[®] Report Golf Club Havelte

Prepared by Independent Verifier, Janneke Vedder-Sala

Certified by GEO Foundation: August 2021

Valid until: August 2024

“Golf Club Havelte is een golfbaan met erg veel natuurschoon. Hier kom je tot rust en er wordt je een uitdagend spel geboden. In het clubhuis wordt je warm ontvangen en is een mooi vormgegeven restaurant. De GC is al enorm ver qua duurzaamheid en ik ben benieuwd welke verbeteringen ze nog weten door te voeren de komende jaren.”

Janneke Vedder-Sala

GEO accredited Independent Verifier

Introduction

GEO Foundation is pleased to confirm that Golf Club Havelte has successfully achieved GEO Certified® status for its outstanding work to foster nature, conserve resources and support the community.

GEO Certified® is the most respected certification for golf, based on a credibly and transparently developed modern sustainability Standard of best practice.

Golf Club Havelte has:

1. Met the required certification criteria for sustainable golf operations
2. Successfully completed the official third-party verification process
3. Successfully passed the final evaluation by GEO Certification Ltd. (autonomous subsidiary of GEO Foundation)

GEO agreed with the conclusions of the official verification report, that, having achieved all mandatory criteria; and with specific Continual Improvement Points set for the future, Golf Club Havelte should be awarded GEO Certified® status.

For the certification period stated above, Golf Club Havelte can therefore claim a position as a leader in advancing sustainability in golf – making important contributions in protecting nature, conserving resources and strengthening communities.

The GEO Certified® Report that follows comments on the actions undertaken against the criteria, as observed by the Independent Verifier during the assurance process.

Certification is nearly always the result of a dedicated team effort resulting in many practical and valuable social and environmental results around the golf course, maintenance facility and clubhouse. These dedication and leadership qualities are an important part of ensuring the resilience of the golf facility and the golf industry into the future and also as part of society's wider effort to pull together for people and planet.

We congratulate all involved.

Jonathan Smith
Founder and Executive Director, GEO Foundation
GEO Certification Ltd. Board Member

Kelli Jerome
Executive Director, GEO Foundation

Richard Allison
Manager, GEO Certified Facilities

Verification and Certification

Verification

The official third-party audit was carried out by an independent verifier, accredited by GEO to undertake verifications of golf facilities applying for certification.

Verification involves reviewing practices and data, using the International Voluntary Standard for Sustainable Golf Operations as the guide to ensure comprehensive and consistent evaluation of performance. A detailed verification report is submitted for evaluation by GEO Certification Ltd, a subsidiary of GEO Foundation.

Certification

GEO Certification Ltd, an autonomous subsidiary of GEO Foundation [both not-for-profit entities], undertook a full review of all content submitted through the OnCourse® online platform and the report submitted by the verifier, ensuring:

- Comprehensiveness – that activities undertaken touched on all elements of the Standard
- Consistency – that the verification approach was balanced, well weighted and with consistent depth of evaluation across each theme
- Accuracy - matching the verification report with evidence submitted by the golf facility to ensure statements and claims were accurate

GEO Foundation is an international not-for-profit founded to advocate, support and reward sustainability in and through golf. Over more than ten years, the group has worked collaboratively with dozens of golf industry associations and government and non-government organisations around the world, to help golf become a sustainability leader, striving for a net positive social and environmental impact. In addition to managing and assuring GEO Certified®, GEO Foundation also provides a suite of credible, practical programmes for golf facility management, new golf developments and golf tournaments called OnCourse®, often delivered in partnership with national golf bodies. Find out more at www.sustainable.golf

Credibility

GEO Certified® is part of the ISEAL Alliance, a group of the world's foremost credible certification systems including Fairtrade, Rainforest Alliance, Forest Stewardship Council, Marine Stewardship Council and many others. GEO Foundation earned and retains full membership of the ISEAL Alliance global association following a rigorous evaluation against the ISEAL Codes of Credibility in Sustainability Standards and Certification. The ISEAL Codes cover standard-setting, assurance, and monitoring and evaluation. Find out more at www.isealalliance.org

Verifier's Report

The Sustainability Agenda for golf covers the following themes and action areas:

THEMES	ACTION AREAS
Nature	<ul style="list-style-type: none"> • Habitats & Biodiversity • Turfgrass management • Pollution prevention
Resources	<ul style="list-style-type: none"> • Water • Energy • Materials
Community	<ul style="list-style-type: none"> • Partnerships & Outreach • Golfing & Employment • Advocacy & Communications

Included below are the observations made by the Independent Verifier against each item in the Standard.

NATURE			
N1 Habitats and Biodiversity			
Objectives	Requirements	Mandatory Practices	Verifier Notes
N1.1 Understand the site and surroundings	N1.1.1 Sound understanding of the nature and landscape value of the site	Map all habitats and vegetation types on the site; Regularly update landscape / biodiversity surveys	Alle kaarten vanuit de golfbaandataviewer zijn geuploaded incl een beschrijving. Er is een tabel met de oppervlaktes van de verschillende vegetatietypes. De begeleidende kaart ontbreekt in OnCourse.

			CIP: Upload de vegetatiekaart van de golfbaan in OnCourse
	N1.1.2 Knowledge of legal designations for protected areas, habitats and species	Understand legal responsibilities for protected landscapes and species; Record and monitor protected, endangered, or rare species found on the site	De golfbaan grenst aan Natura 200 en valt in de NNN. Beide aspecten vormen geen belemmering voor de golfbaan. Echter de aangrenzende terreineigenaar (particulier) is een hekelpunt. Die is van mening dat de golfbaan ten nadele is voor de natuur. Gesprekken met deze terreineigenaar hebben hier nog geen verandering in kunnen brengen. Er wordt gewerkt volgens de Gedragscode Natuurbeheer. De werkt hierdoor alleen buiten het broedseizoen. Aanwezige mierenhopen worden gemarkeerd en daar wordt ruim omheen gewerkt. CIP: Vraag eventueel hulp van een externe welke gespecialiseerd is in probleemoplossende gesprekken en ga samen met die specialist nog eens het gesprek aan met de aangrenzende terreineigenaar.
	N1.1.3 Understanding and respect for cultural heritage	Protect any archaeological, historical or cultural designations on the site	Er zijn geen hoge archeologische warden waar de golfbaan bij inrichting- of beheer direct rekening mee moet houden.
N1.2 Opportunities to naturalise the course	N1.2.1 Measures taken to identify and minimise the required area of managed turfgrass	Observe, track and / or monitor golfer play	Er wordt minimaal gemaaid op de baan. De (semi) roughs zorgen voor extra uitdaging in het spel.
N1.3 Actively manage habitats for wildlife	N1.3.1 Projects to manage habitats in the best way for wildlife and golf	Regularly review and follow a habitat management plan; Prioritise native species when planting and landscaping	Echter wordt het beheer op de baan wel bewust en met het oog op verbetering van de natuurwaarden uitgevoerd. CIP: Stel een natuurbeheerplan op zodat je weet waar je als baan naar toe werkt en het voor iedereen duidelijk is welk beheer wanneer en waar uitgevoerd dient te worden.
N1.4 Conserve key species	N1.4.1 Practical conservation measures for priority species		Er zijn poelen welke geschikt zijn voor de kamsalamander. Echter is op dit moment niet duidelijk of de soort in de poelen en/of in de directe omgeving aanwezig is. CIP: Neem de komende jaren weer contact op met Landschapsbeheer Drenthe voor afstemming beheer van de

			poelen en om na te gaan of de kamsalamander aanwezig is of niet.
N2 Turfgrass			
N2.1 Maintain optimum turf and soil health	N2.1.1 Appropriate turfgrass varieties adapted to climatic and other geomorphological factors	Select appropriate grass species for climate	Er is een lijst met grassoortenkeuze aanwezig. Het is momenteel echt een uitdaging om tijdens de extreme droogtes van de laatste jaren de baan bespeelbaar te houden. En dan bij extreme neerslag ook nog een groene baan te hebben. GC Havelte besteedt het beheer van de baan uit aan Vos Ruinerwold. De hoofdgreenkeeper is zich er bewust van de het gras altijd onder stress staat door het uitzonderlijke beheer van sportgras. Hierdoor is gras en ras keuze heel belangrijk, maar ook de rest van het beheer, namelijk beluchten, bezanden, bemesten, beregenen, etc.
	N2.1.2 Practices to maintain good soil structure and condition		Vos Ruinerwold werkt volgens haar Integrated Turf Management Program. Dit rapport is geupload in OnCourse. Steeds wordt beoordeeld wat de bodem nodig heeft om gezond te zijn en bij te dragen aan een gezonde graszode.
	N2.1.3 Careful and responsible fertiliser application throughout the year to avoid over-fertilisation	Undertake soil tests and nutrient analysis	Jaarlijks worden er bodemmonsters genomen welke worden geanalyseerd door Eurofins Agro. Met deze uitslagen wordt het bemestingsplan aangepast.
N2.2 Prioritise mechanical maintenance	N2.2.1 Non-chemical pest, disease and weed management	Sharpen mowing blades; Remove surface moisture; Hand weeding	Madelief, smalle- en brede weegbree komen met name voor als 'onkruiden'. Madelief wordt als mooi ervaren en spelers hebben hier geen last van. De weegbree soorten worden met de hand verwijderd. Verder zitten er engerlingen en emelten in de bodem. De schade hiervan is beperkt en de spreeuwen helpen met de beheersing.
N2.3 Use chemicals responsibly	N2.3.1 Application of chemicals only when necessary to prevent or cure defined / identified turf health issues	Establish patterns and levels of risk for pests and diseases; Scout the course daily for early signs of pests and disease; Accurate pest and disease identification; Map and track pest and disease hotspots; Establish pest and disease thresholds	Er wordt minimaal aan gewasbeschermingsmiddelen (GBM) ingezet op de baan. Enkel wanneer de verwachting is dat een schimmel de speelkwaliteit dermate gaat beïnvloeden dan wordt een GBM ingezet zolang de plek nog beheersbaar is. Daarnaast wordt er gekozen voor een selectief middel met minimale milieubelasting. In hoofdzaak gebruikt de baan geen GBM's.

	N2.3.2 Application of chemicals with full safety precautions	Use only legally registered and approved products; Ensure staff are fully qualified and licenced to use pesticides; Regularly calibrate and test applicators; Use appropriate protective equipment; Dilute and dispose of leftover product on untreated areas of turf	Vos Ruinerwold houdt het gebruik van GBM's bij. Hiervoor is een verplicht logboek. Daarnaast heeft iedereen die een GBM gebruikt een spuitlicentie. Er zijn tijdens het bezoek aan de baan geen sporen van gebruik van GBM's ook geen recent gebruikte spuitmachines gezien.
N3 Pollution Prevention			
N3.1 Prevent pollution across the entire site	N3.1.1 Practical measures to ensure pollution risks are minimised from golf course operations	Document procedures for emergency spill responses; Maintain mowing buffer zones around water and all ecologically sensitive areas; Maintain spraying and spreading buffer zones around water and all ecologically sensitive areas; Create a map / aerial visual reproduction, drawing etc of the course showing buffer zones and no-spray, no-spread areas.	Overal langs water zijn bufferzones. Hier wordt dan ook extensief gemaaid. Zo kan er nooit misvatting ontstaan over waar wel en niet gespoten mag worden.
	N3.1.2 Practical measures to ensure pollution risks are minimised from clubhouse operations	Ensure all hazardous materials are safely and securely stored; Ensure compliance with all required standards and systems for hazardous waste and wastewater discharge	Alle GBM's en gevaarlijke stoffen worden correct bewaard. Alle benodigde contracten aanwezig.
	N3.1.3 Practical measures to ensure pollution risks are minimised from maintenance facility operations	Ensure wash areas are on impermeable, leak-free surfaces; Mixing and loading of pesticides and fertilisers over an impermeable surface; Triple rinse pesticide containers and applicators	Vloeistof dichte vloeren zijn aanwezig net zoals het keuringsrapport. Hier geen op- of aanmerkingen over.
N3.2 Safely manage hazardous substances	N3.2.1 Legal compliance in the storage, handling, application and safe disposal of all hazardous substances	Maintain a register of hazardous materials available to authorised staff; Safe storage in secure and ventilated concrete or metal building; Sufficient storage capacity; Impermeable flooring; Spill containment kits present; Emergency wash area; Fire extinguisher in the immediate area;	Keuringsrapport brandstoftank aanwezig. Tank is gekeurd. Tank en omgeving zien er prima uit. Greenkeepersloods heeft geen bordjes met nooduitgang oid. In het clubhuis is dit conform richtlijnen aanwezig. Calamiteitenrichtlijn is voor alle medewerkers helder. Verder staat op de scorekaart welk nummer er gebeld kan worden bij een calamiteit op de baan.

		Secondary containment for fuel, either externally constructed, or integrally manufactured; Regular inspection of storage tanks	Alle medewerkers van Vos Ruinerwold zijn VCA gecertificeerd. Iedereen is verantwoordelijk voor veiligheid. CIP: Zorg voor goede noodvoorzieningen in de Greenkeepersloods! CIP: Upload het nieuwste VCA certificaat van Vos Ruinerwold in OnCourse.
N3.3 Responsibly manage waste / storm water	N3.3.1 Appropriate wastewater usage and discharge licences	Wastewater discharge licence; Appropriate treatment of machinery wash water (impermeable surface, oil / grease / clipping separation)	Het grijze water wordt afgevoerd naar het rioolstelsel. Het afvalwater van de keuken komt in de vetputten welke tweemaal per jaar worden geleegd door Olthuis recycling. Het hemelwater wordt direct afgevoerd naar het oppervlaktewater. CIP: Neem de overeenkomst met Olthuis recycling voor het legen van de vetputten op in OnCourse.

RESOURCES			
R1 Water			
Objectives	Requirements	Mandatory Practices	Verifier Notes
R1.1 Minimise water demand	R1.1.1 Measures to reduce the need to consume water	Target irrigation to essential playing surfaces only	Zie onder
R1.2 Maximise water efficiency	R1.2.1 Practical measures to use water more efficiently on the golf course	Conduct regular irrigation performance checks; Provide staff training on efficient irrigation practices; Ensure effective application of water to target areas;	Handmatig wordt het vochtgehalte van de bodem gemeten met een vochtmeter. Het vochtgehalte dient 20% tot 22% te zijn. De resultaten worden ingevoerd in het daarvoor bestemde computer systeem. Berekening gaat dan ook via de computer en vindt alleen 's nachts plaats. Er vindt enkel green-, voorgreen- en fairway berekening plaats. En uiteraard worden alleen de

		Ensure irrigation schedules are informed by weather patterns and soil moisture analysis	locaties beregend waar dat nodig is om het genoemde vochtgehalte te behouden.
	R1.2.2 Practical measures to use water more efficiently in buildings	Audit water use regularly; Review bills frequently and look for irregularities; Encourage water-saving practices amongst staff and visitors; Categorise and track water consumption	Bij het onderhoud van de baan wordt al bewust omgegaan met het waterverbruik. In het clubhuis zijn nog ontwikkel mogelijkheden gezien de toiletten mogelijk nog gerenoveerd gaan worden. Dan kiest de GC voor waterbesparende knoppen op de toiletten. De douches zijn nog niet voorzien van waterbesparende douchekoppen. CIP: Vervang de huidige douchekoppen voor waterbesparende douchekoppen.
R1.3 Source water responsibly	R1.3.1 Measures towards alternative, lower quality sources of water	Ensure appropriate water abstraction permit and reporting, as required	Facturen van het waterverbruik zijn aanwezig. In Nederland wordt de afvoer door elke gemeente geregeld. Dit kan alleen conform richtlijnen. Vetputten worden wel dus apart bedrijf geleased zoals eerder besproken.
R2 Energy			
R2.1 Reduce energy demand	R2.1.1 Measures to reduce the amount of energy consumed in course maintenance	Minimise areas of managed turf to reduce mowing, irrigation, and turf inputs	Er wordt al minimaal gemaaid. Ik kon als ecooloog geen plekken bedenken waar nog minder of anders gemaaid kan worden. Met uitzondering rondom de eiken in verband met de beheersing van de eikenprocessierups (EPR). CIP: Maak rondom (diameter van min. 50cm) de eiken pas vanaf ca oktober en laat ook dan een deel van de vegetatie staan. In de hogere kruidlaag rondom de eiken kunnen de insecten huisvesten die parasiteren op de EPR. Daarnaast warm de voet van de stam minder op waardoor deze minder aantrekkelijk is voor de warmte minnende EPR.
R2.2 Maximise energy efficiency	R2.2.1 Measures to use energy and fuels more efficiently in buildings	Audit energy use regularly; Regularly review bills; Categorise and track energy consumption	Er heeft in 2018 een energie audit plaatsgevonden. Naar aanleiding daarvan zijn er 186 zonnepanelen geplaatst en wordt overal de verlichting vervangen voor LED. Alle afschriften e.d. zijn aanwezig van energieverbruik.

R2.3 Source energy responsibly	R2.3.1 Measures to source alternative, renewable forms of energy	Determine potential sources of renewable energy in the area and on-site, through renewable energy providers	Er zijn al zonnepanelen geplaatst. Is dus geen discussiepunt meer.
R3 Materials			
R3.1 Reduce materials demand	R3.1.1 Products and materials selection based on necessity, including opportunities for recycled, reused and locally sourced alternatives	Undertake a review of materials consumed	GC heeft inzichtelijk middels de facturen van Suez-Sita hoeveel afval er door de GC wordt geproduceerd. Dit is op dit moment niet veel. Gezien dit een nulmeting betreft gaat de GC de hoeveelheid afval de komende jaren wel monitoren. CIP: Bespreek het inkoopbeleid van het restaurant met de uitbater om verspilling zoveel mogelijk te voorkomen.
R3.2 Purchase responsibly	R3.2.1 Practical use of an ethical / environmental purchasing policy	Adopt a sustainable, or ethical / environmental purchasing policy to maximise the use of locally sourced goods and goods made from recycled, recyclable and certified materials	Vereniging van GC heeft momenteel weinig zicht op het inkoopbeleid van de uitbater van het restaurant. De meeste producten komen binnen via Sligro welke een groot assortiment aan duurzame producten heeft. Skal certificaat van Per Tazza, koffie, thee en cacao leverancier is aanwezig. Daarnaast koopt de GC lokaal in qua hardware en dan ook zoveel mogelijk onder de leden. Er worden 2 a 3 offertes opgevraagd.
R3.3 Reuse and recycle	R3.3.1 Waste stream separation for maximum recycling and re-use opportunity	Demonstrate waste separation, reuse and recycling; Track how much waste goes to landfill, or is reused / recycled	Buiten bij het clubgebouw en in het clubgebouw wordt het afval gescheiden ingezameld. Dat wil zeggen glas, papier en restafval. Suez-Sita voert de overige afvalscheiding uit. Dit is een heel efficiënt systeem. Het groenafval van het baanonderhoud wordt gecomposteerd en gebruikt door omliggende agrariërs.
R3.4 Demonstrate legal compliance	R3.4.1 Compliance with all local and regional waste management regulations	Use authorised waste and recycling contractor for general, hazardous, industrial and green waste	Contracten en afrekeningen zijn aanwezig.

COMMUNITY

C1 Outreach

Objectives	Requirements	Mandatory Practices	Verifier Notes
C1.1 Diversify access and provide multi-functionality	C1.1.1 Social and recreational activities at the facility		Er wordt bijvoorbeeld een Early bird wedstrijd gehouden. Dit wordt gecombineerd met een vogeltelling en uitleg hierover.
C1.2 Provide for volunteering and charity	C1.2.1 Opportunities available for volunteering and support of charities and good causes		Er zijn ca 150 vrijwilligers actief voor de GC welke zijn onderverdeeld in 15 commissies.
C1.3 Establish active community partnerships	C1.3.1 Positive and constructive engagement with neighbours, the local community and other groups	Create a 'sustainability working group'	Er is onder andere een duurzaamheidsgroep en een natuurwerkgroep.

C2 Golfers & Employees

C2.1 Improve health and wellbeing	C2.1.1 Benefits to human physical and mental health from golf and facility activities		Is niet specifiek besproken. Echter heeft een bezoek aan de GC Havelte al een positieve invloed op je mentale gezondheid.
C2.2 Be open and inclusive	C2.2.1 Inclusivity and diversity in membership and visitor policies	Demonstrate inclusive policies for members and visitors	Iedereen is welkom. Er geldt wel een kledingvoorschrift. Hierbij wordt duidelijk aangegeven welke kleding niet wordt toegestaan en welke kleding wel. CIP: Leg de nadruk op welke kleding gewenst is. En laat de ongewenste kleding weg. Nu kunnen mensen zich niet welkom voelen. Terwijl als je aangeeft hoe ze welkom zijn dat heel positief overkomt.
C2.3 Employ fairly and safely, and provide career opportunities	C2.3.1 Ethical and legal employment, working	Follow all relevant national legislation and best practice for employment, health & safety etc	Bevestigen

	conditions and professional development		
C3 Communications			
C3.1 Engage golfers and members	C3.1.1 Communications activities that raise awareness and understanding amongst members and visitors	Provide information on the facility's sustainability commitments, actions, or achievements	Website is besproken. Vanaf GEO certificering wordt de certificering ook geplaatst op de site.
C3.2 Celebrate and promote sustainability	C3.2.1 Activities that raise awareness and engage people in the wider community	Provide evidence of external communications and community engagement	Er wordt zoveel mogelijk met lokale ondernemers gewerkt. Dit is al een groot pluspunt voor een GC die nog niet GEO gecertificeerd is. Dit punt kan verder besproken worden tijdens een volgende audit.

Golf and Sustainability

Among all sports, golf has a particularly close relationship with the environment and communities, golf facilities can bring many benefits to people and nature - from the protection of greenspace and conservation of biodiversity; healthy recreation for all ages; local supply chains; and jobs, tourism and other forms of economic value.

Adopting a more sustainable approach is also good for golf. It's about presenting a high-quality golf course and providing a memorable experience in natural surroundings. It's about being as efficient as possible. And it's about supporting the community in a range of ways that bring increased recognition, respect and contact.

At a broader level, it's important that golf credibly demonstrates its commitment, and its social and environmental value – strengthening the sport's image and reputation for the long term.

Golf facilities that participate in OnCourse®, an international sustainability initiative assured by the non-profit GEO Foundation, are taking a comprehensive approach and striving to be leaders in the community.

Find out more at www.sustainable.golf